

§ 3-arealer, hvordan påvirker de en bondes liv?

Bonde og planteavlskonsulent Hans Otto Sørensen, Skærbæk

Mail: hos.ullerup@mail.dk

Mobil: 40822262

§ 3-arealtyper, der indgår i eller påvirker bondens drift af sin gård:

Kultur-natur, typisk i marsken, skabt gennem generationers drift af jorden på traditionel facon – oftest ret intensivt dyrket og højtydende

Kultur-enge, typisk i ådale, påvirket af generationers drift af jorden – ofte knap så intensivt dyrket, store variationer mellem marker i udbytte

Strandenge, langs kyster og fjorde, påvirket af generationers drift med især afgræsning med får eller køer, ofte mere ekstensivt og med lidt lavere udbytte

Overdrev, som afgræsses eller udnyttes til høslæt, ofte mere ekstensivt og lavere udbytte

Menneskeskabt "natur", mergelgrave, andedamme, grusgrave, lergrave, vildtremiser. Ligger i dag ofte i vejen for rationel drift, og betyder større dyrkningsudgifter, mere brændstofforbrug, mere spildtid, spild af gødning og plantebeskyttelsesmidler, større CO₂-udslip og dermed ofte negativ miljøpåvirkning.

Flytning af menneskeskabt § 3-areal ofte meget svært – men det kunne være en win-win-win situation: mere natur (større areal og mere beskyttet) – mindre forbrug og dermed mindre CO₂-udslip og forurening og bedre dyrkningsøkonomi for bonden

Hvad nu? Hvor går vi hen – du?

- a. Ny vurdering af mange arealer fra Naturstyrelsens side har medført, at mange kulturarealer er blevet ”fanget i systemet” og udpeget som beskyttede efter § 3.
- b. Naturstyrelsen har ikke ved vurderingen taget hensyn til dyrkningshistorikken, dyrkningspraksis, arealbenyttelsen, MVJ-ordninger, 15-årig anmeldt udtagning; derfor er der utrolig mange fejl i udpegningen.
- c. Mange lodsejere og bønder bliver voldsomt berørt heraf.
- d. Mangelfuld underretning af lodsejerne, der ofte svæver i lykkelig uvidenhed
- e. Kommunerne får derfor et meget stort arbejde med at rette op på disse fejl.

Ny lovgivning forbyder gødskning og sprøjtning om 2 år. Det får meget betydelige konsekvenser:

- a. Arealerne kan ikke længere anvendes til avl af foder til højtydende og værdifulde dyr, der vil få for lille tilvækst og/eller give for lidt mælk.
- b. Arealerne kan efter en vis tid ikke længere bruges til græsning af kvier af malkeracerne, idet deres senere livsydelse vil blive alt for lille.
- c. Arealerne kan ikke længere medregnes som harmoniareal. Bonden må nedskære sin besætning, eller købe eller forpagte arealer, typisk længere væk. Begge dele vil give store tab.
- d. Arealerne vil miste deres nuværende særpræg og tilstand, det vil sige, netop det man ville bevare går tabt.
- e. Arealerne vil mange steder gro til i tidsler, skræpper, brændenælder, siv og lignende, så mange fugle får ødelagt deres nuværende habitat.
- f. Arealernes værdi vil falde ganske markant, f.eks. fra måske ca. 100.000 – 120.000 kr. pr. hektar til måske 25.000 – 30.000 kr. pr. hektar (jagtværdien).

Hvad er konsekvenser i bondelandet? Hvad betydning får det for den enkelte bonde?

- a. Nogle bønder vil blive stærkt berørte heraf, og nogle må – alene af denne grund – opgive landbruget og tage arbejde i byerne.
- b. Det vil give afvikling og negativ vækst, og medvirke til den befolkningsnedgang, der allerede er i gang i disse områder.
- c. Der er eksempler på bønder, der mister over halvdelen af deres areal på denne måde. De kan selvfølgelig ikke fortsætte som aktive bønder.
- d. Der er eksempler på bønder, der lider tab på mange millioner som følge heraf.

De landmænd, der endnu ikke er ramt heraf, men har mange græsarealer, hvad vil de gøre?

- a. Intensivere driften på udsatte arealer.
- b. Pløje hyppigere og foretage en mere målrettet indsats mod uønskede planter på arealerne.
- c. I højere grad avle korn eller græs til ensilage og mindske afgræsningen.
- d. Tage flere slæt og dyrke rene græsblandinger.

Hvad er konsekvensen heraf?

- a. Ingen arealer (eller i hvert fald færre) ”gror” i fremtiden ind i § 3.
- b. Den såkaldt ”lille natur” får vanskelige vilkår.
- c. Afgrøderne på disse arealer bliver i stigende grad monokultur.
- d. Det lille naturindhold i græsmarkerne bliver mindre eller forsvinder.

Afslutning

- Politikerne kan få, hvad de vil og det får de.
- Men alle beslutninger og love får konsekvenser.
- Og det er ikke sikkert, at det lige var det, som var tilsigtet.

Tak for ordet og på gensyn i
Sønderjylland – i bondens land